

VERKENNING HAVEN OUDESCHILD

Een sterke haven in 2025

De haven van Oudeschild kent vele gebruikers. Het is belangrijk dat zij een plaats in de haven behouden. Daarnaast moet er ruimte zijn voor nieuwe ontwikkelingen die de diversiteit en multifunctionaliteit van het gebied versterken. De potentie daarvoor is aanwezig. Economisch gezien is de Oudeschilder haven gezond, maar op diverse vlakken, zowel economisch, duurzaam als maatschappelijk verantwoord, is meer rendement te behalen. Om ook in 2025 een bloeiende haven te hebben, moeten keuzes worden gemaakt. Doel van deze visie is om aan de hand van vijf breed gedragen speerpunten te komen tot de meest gewenste toekomst voor de haven van Oudeschild. De ambitieniveaus waarop dat kan gebeuren, worden in deze toekomstvisie uitgebreid belicht.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
Hoofdstuk 2 Geschiedenis en bestaande situatie	6
Hoofdstuk 3 Uitgangspunten	13
Hoofdstuk 4 Duurzaamheidvisie	20
Hoofdstuk 5 SWOT-analyse	22
Hoofdstuk 6 Trends	25
Hoofdstuk 7 Toekomstvisie	29
Hoofdstuk 8 Beheer- en exploitatie	40
Hoofdstuk 9 Uitvoeringsprogramma	44
Colofon	47

Bijlagenboek

Bijlage 1 Beleidskaders
Bijlage 2 Investeringsstrategie
Bijlage 3 Inventarisatie kansen en ontwikkelingen
Bijlage 4 Verslag presentatie concrete toekomstplannen
Bijlage 5 Onderzoeksresultaten beheer- en exploitatievormen Adviesbureau De Laar
Bijlage 5A Voorbeeld criteria beheer en exploitatie
Bijlage 5B Voorbeeld Haven NV-Den Helder
Bijlage 5C Notitie TOP/SHBO Beheer en exploitatie (oktober 2013)

Samenvatting

Uitgebreide samenvatting Toekomstvisie Haven Oudeschild

Voorwoord

In deze vooruitblik naar 2025 worden de ambities van de haven van Oudeschild uitgesproken op het gebied van werken, toerisme en recreatie, wonen en ondernemen. Zonder daarbij de authenticiteit, schaal en kracht van het hedendaagse Oudeschild en de rest van Texel uit het oog te verliezen. Wie namelijk niet de kracht van verleden en heden gebruikt, zal in de toekomst nooit succesvol zijn. Er is ook rekening gehouden met de versterkende werking die de haven kan hebben voor het dorp Oudeschild en heel Texel. Een brede groep betrokkenen die werkt, woont, onderneemt en recreëert op de haven van Oudeschild heeft bijgedragen aan deze visie, waaruit blijkt dat de haven een sterke toekomst tegemoet kan gaan.

Mijn dank gaat uit naar E. Kooiman en een ieder die zich voor het nu voorliggende resultaat heeft ingespannen.

Wethouder E. Hercules Gemeente Texel

Oktober 2013

Samenvatting / Ambitie

De haven van Oudeschild kent vele gebruikers. Belangrijk is dat zij een plaats in de haven behouden. Daarnaast moet er ruimte zijn voor nieuwe ontwikkelingen, die de diversiteit en multifunctionaliteit van het gebied ten minste behouden, maar liever nog versterken. De potentie daarvoor is aanwezig.

Economisch gezien is er sprake van een gezonde haven. Niettemin kan er meer rendement worden behaald op economische, duurzame en maatschappelijk verantwoorde vlakken. Als Texel in 2025 nog steeds een bloeiende haven wil hebben, moeten nu keuzes worden gemaakt.

Aan de hand van vijf breed gedragen speerpunten wordt de meest gewenste toekomst van de Oudeschilder haven bepaald:

1. Behoud van bedrijfsmatige functies. Zij dragen onmiskenbaar bij aan een levendige, authentieke haven.
2. Het havengebruik moet flexibel zijn: iedereen heeft of krijgt een plek, maar dat hoeft niet per se een vaste plek te zijn. Multifunctionele invulling van diverse gebieden is noodzakelijk; het blijft een dynamisch gebied waar bedrijven wegvallen en bijkomen.
3. Ontwikkeling naar een duurzame haven.
4. Prominentere rol voor de status van Werelderfgoed Waddenzee bij nieuwe dagrecreatieve voorzieningen.
5. Nieuwe doelgroepen aanboren met haven- en Waddenzeegerichte verblijfsrecreatie.

Bovenstaande speerpunten zijn verwerkt in drie ambitieniveaus, die na vaststelling van de visie in volgorde (van I naar III) zullen worden onderzocht op haalbaarheid. In niveau I verdwijnt de huidige Deltadijk en wordt een nieuwe omringdijk om de haven gelegd. De verbinding tussen dorp en haven wordt daardoor optimaal. Bovendien ontstaan uitbreidingskansen voor de jachthavens. In niveau II is de huidige Deltadijk multifunctioneel inzetbaar voor verblijfs- en dagrecreatie¹ in of aan de dijk. In niveau III wordt de coupure hersteld.

De haven is te onderscheiden in vier gebieden:

- Oude Havens (Zuider- en Noorderhaven, havenmond en omringdijk)
- Werkhaven
- Jachthavens
- Opslaggebied

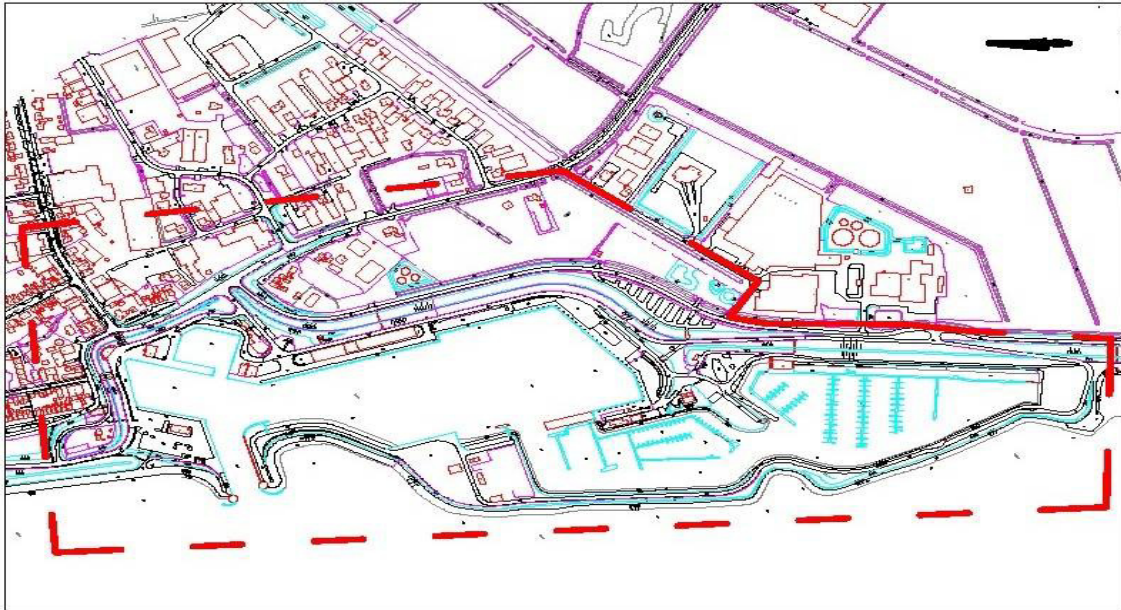
Er is momenteel te weinig samenhang tussen deze vier gebieden onderling en het dorp. De toekomstvisie zet in op versterking van de verbindingen.

Het is belangrijk dat verblijfsrecreatie voor nieuwe doelgroepen mogelijk wordt gemaakt. Passend in de omgeving en bijvoorbeeld gesitueerd in het Opslaggebied en in de Oude Havens.

¹ Daar waar dagrecreatie in deze visie staat, worden ook detailhandel en horeca bedoeld

Naast deze verblijfsrecreatieve ontwikkelingen, leent de haven zich bij uitstek voor dagrecreatie, vooral gekoppeld aan de uitgangspunten van de status Werelderfgoed Waddenzee.

De Woonvisie geeft aan dat er tot 2015 45 woningen in Oudeschild gerealiseerd mogen worden. Er zijn al 30 huizen gebouwd en voor het resterende aantal bestaan concrete plannen. Formeel is er dus geen ruimte op de haven. De raad kan besluiten woningbouw wel toe te staan, als het belang van woningen op die plek gemotiveerd wordt aangegeven (noodzaak, urgentie en aantallen).

Het gebied waarop de Toekomstvisie Haven Oudeschild van toepassing is.

In alle vier gebieden moet extra bebouwing mogelijk worden. Daarnaast is een herstructurering van de Werkhaven noodzakelijk, evenals verplaatsing van bestaande panden. In een aantrekkelijk flaneergebied op die plek moeten nieuwe activiteiten in de bebouwing worden opgenomen, waarbij een goed evenwicht ontstaat tussen de huidige bedrijfsvoeringen en nieuwe functies.

Bij alle voorgenomen ontwikkelingen wordt ingezet op duurzaamheid in de breedste zin van het woord; dat betreft zowel nieuwe dagrecreatieve activiteiten, een duurzame haven als ruimte voor innovatieve bedrijven, proeftuinen en andere elementen die hierbinnen passen.

Hoofdstuk 1 Inleiding

De gemeente Texel heeft in december 2008 de gehele haven van Oudeschild overgenomen van Rijkswaterstaat. In 2010 zijn de ondergronden van de jachthavens overgedragen aan Stichting Waddenhaven Texel (passantenhaven) en Watersportvereniging Texel (verenigingshaven). De overige delen (Werkhaven en Zuiders- en Noorderhaven) zijn in eigendom en beheer bij de gemeente.

Een integraal ontwikkelings- en uitvoeringsplan voor de haven en de directe omgeving ervan (ook in relatie tot de NIOZ-haven) is wenselijk. In deze visie worden de toekomstmogelijkheden afgewogen en wordt uitgegaan van de kracht van de haven zelf. Daarnaast wordt ingegaan op beheer en exploitatie van de haven in de toekomst.

1.1 Van probleemstelling tot kans

Met deze visie, waarin ook de kansen en mogelijkheden in kaart zijn gebracht, zet de gemeenteraad van Texel een forse stap voorwaarts tot economische, duurzame en maatschappelijk verantwoorde ontwikkeling van de Oudeschilder haven, met als overkoepelend belang de kansen voor heel Texel.

1.2 Doelstelling

Het vaststellen van een integrale visie, waarin de functies en gebruiksvormen zijn vastgelegd die nu en in de toekomst (2025) noodzakelijk en wenselijk zijn om de haven een sterke economische toekomst te geven.

1.3 Proces

Een projectgroep, gevormd door organisaties van huidige en toekomstige gebruikers, beheerders en overkoepelende organisaties (zie colofon pagina 47), heeft vanaf september 2012 tot en met mei 2013 nagedacht over de toekomst van de haven. Haar visie is voorgelegd aan de Stuurgroep Haven Oudeschild, bestaande uit een externe voorzitter, de ambtelijke organisatie en vertegenwoordigers van het college van B&W.

De stuurgroep (zie colofon pagina 47) adviseert het college, dat haar standpunt vervolgens voorlegt aan de gemeenteraad. Dat orgaan stelt uiteindelijk de toekomstvisie voor de haven vast.

Hoofdstuk 2 Bestaande situatie

Het dorp Oudeschild ontstond aan het begin van de 17e eeuw uit een groepje huizen aan het einde van de Skilsloot. Door die vaart werden met kleine bootjes de vaten ijzerhoudend drinkwater van de waterputten bij Brakestein naar de wachtende schepen op de Reede van Texel vervoerd. Het vertrek vanaf Texel van o.m. de VOC-schepen vormde het begin van vele ontdekkings-, oorlogs- en handelsreizen. In Oudeschild vestigde zich een groot aantal loodsen. De drukke scheepvaart in de 17^e en 18^e eeuw droeg bij aan een sterke groei van Oudeschild, dat oorspronkelijk 't Schilt heette.

De Zuiderhaven is in 1780 officieel in gebruik genomen, maar vanaf circa 1600 had Oudeschild al aanlegplaatsen en was er in het dorp veel bedrijvigheid vanwege de VOC.

Als gevolg van de dijk aanleg in de 20^e eeuw (rond 1970) zijn de Werkhaven en het huidige Opslaggebied ontstaan. De Oudeschilder haven deed tot 1964 ook dienst als veerhaven voor TESO, dat daarna naar 't Horntje verhuisde.

Oudeschild is een van de zeven Texelse dorpen en telt 1359 inwoners (Texel heeft er ca. 14.000), waarvan 670 vrouwen en 689 mannen. Er staan 535 huishoudens geregistreerd.

De Reede van Texel was het startpunt voor vele handels- en ontdekkingsreizen.

Oudeschild is onder andere de thuishaven van de Texelse Noordzee- en garnalenkotters. Na binnenkomst zijn in de Zuiderhaven en Noorderhaven de ligplaatsen gesitueerd voor de toeristische beroepsvaart, Bruine vloot en kleine visserij. Stuurboord leidt naar de Werkhaven. Daar liggen de viskotters, binnenvaartschepen ten behoeve van goederenoverslag, cruiseschepen en het droogdok. Via de Werkhaven is er toegang tot achtereenvolgens de verenigingshaven en de passantenhaven.

De haven heeft een openbaar karakter met algemene gebruiksmogelijkheden. De Oudeschilder haven fungeert ook als vluchthaven.

In de huidige vorm lijkt de haven voornamelijk te bestaan uit een werkhaven. Niets is minder waar. Het toerisme genereert de meeste inkomsten en werkgelegenheid. In combinatie met bezoekers van de jachthaven zijn het de haventoeeristen die zorgen voor een belangrijke bron van inkomsten voor Oudeschild en wellicht de rest van Texel.

2.1 Werkgelegenheid

In Oudeschild waren in 2012 rond de 263 bedrijven gevestigd met circa 570 arbeidsplaatsen². 57 ondernemingen zijn werkzaam op de haven en bieden 152 arbeidsplaatsen. De indirecte werkgelegenheid – zoals bedrijven voor onderhoud en catering – is niet in kaart te brengen, omdat deze zich niet beperkt tot alleen Oudeschild.

Recreatie en Toerisme (R&T) bepalen voor 70 tot 80 procent de Texelse economie en werkgelegenheid. Andere pijlers zijn kennis, visserij, landbouw en dienstverlening. Op en rond de haven zijn vooral de sectoren toerisme, visserij en landbouw aanwezig.

Vrijwel alle bedrijfstakken en dienstverlenende instanties op Texel zijn direct of indirect betrokken bij het toerisme en daarvan economisch afhankelijk. Ook in sociaal maatschappelijk opzicht is dat het geval; het voorzieningenniveau is mede dankzij het toerisme en de eilandpositie aanzienlijk hoger dan gemiddeld voor dit inwonertal. De afnemende werkgelegenheid in de primaire sectoren landbouw en visserij is gecompenseerd door toerisme en recreatie.

Primaire werkgelegenheid op Texel *)					
arbeidsplaatsen	1972		2012		
toerisme	1.265	57%	2.000	70%	+ 58%
agrariisch	700	32%	420	15%	- 40%
kennisinstituten, dienstverlening	50	2%	300	11%	+ 500%
visserij	210	9%	130	4%	- 38%
totaal	2.225	100%	2.850	100%	+ 28%
inwoners	11.800		13.670		+ 16%
slaapplaatsen	34.000		43.000		+ 26%
overnachtingen	2.300.000		4.000.000		+ 74%
bezetting in dagen	68		93		+ 37%
agrariisch areaal in ha	9.700		8.600		- 12%
*) 1 primaire arbeidsplaats leidt tot 1 indirecte arbeidsplaats					

2.2 Nadere toelichting op de bedrijvigheid

De haven kent een grote diversiteit aan bedrijven en bedrijvigheid, zoals uit onderstaand schema blijkt.

Texelse kottervloot	19 ligplaatsen visserijvloot	11 Noordzeekotters en 8 garnalenkotters.	alleen in de weekenden
Dokbedrijf Damen		Specifiek nautisch, hoogwaardig technisch bedrijf voor visserijvloot en andere scheepvaart.	

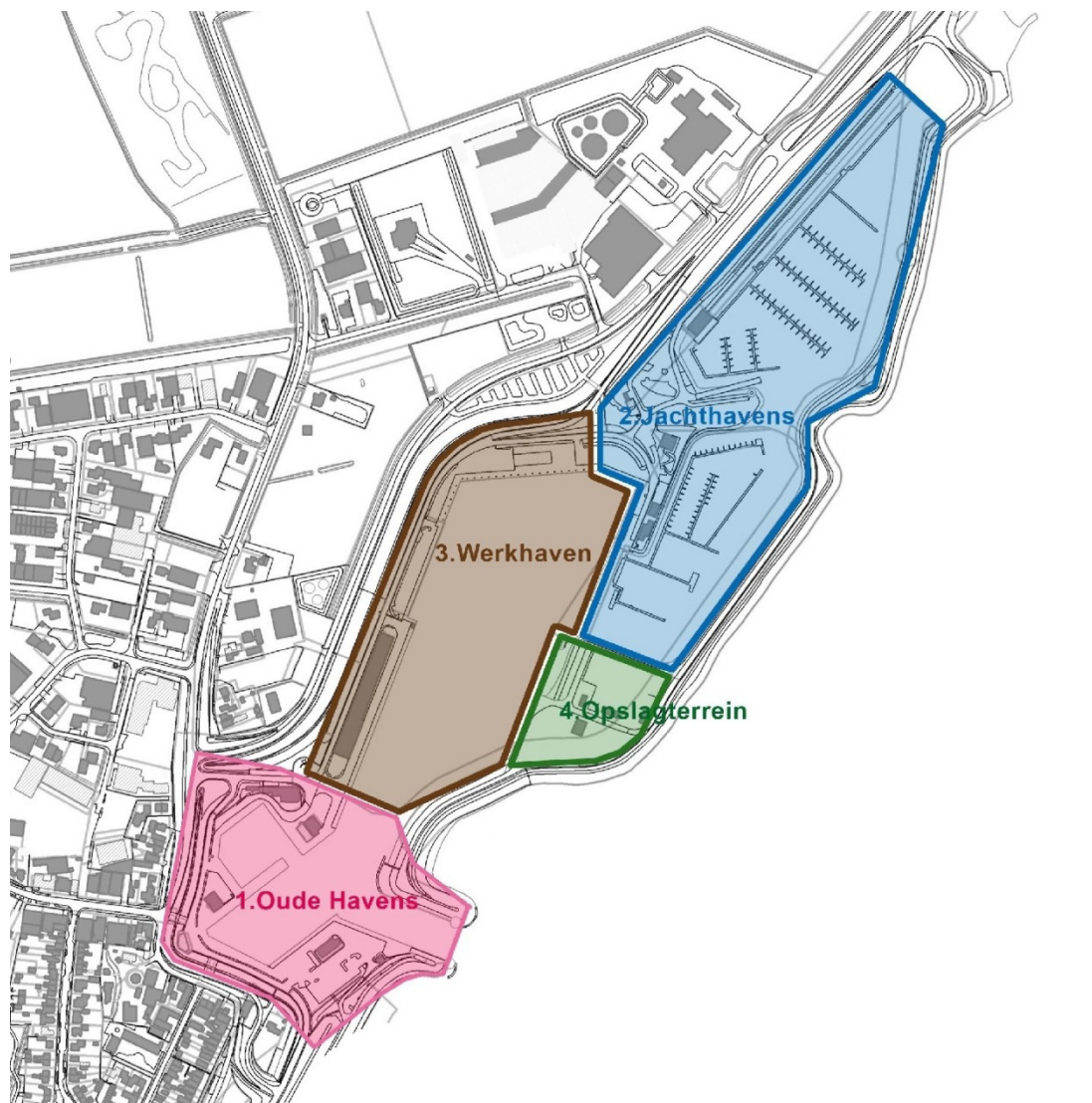
² Meer dan 15 uur per arbeidsplaats

Laad- en losfaciliteiten bulkgoederen en agrarische producten		(o.a. firma Ooms, Rab, Tatenhove en CIV en LTO) Faciliteiten en voorzieningen voor de ca. 100 vrachtschepen per jaar. Permanente noordoostelijke laad-/loskade t.b.v. agrarische producten. (ca. 40.000 ton bieten, 10.000 ton graan, en 10.000 ton mest/compost).	
Rondvaartschepen	8 ligplaatsen	Belangrijke dagrecreatieve functie. Tevens watertaxi en dienstverlener offshore en anderen.	vaak meerdere keren uitvaren per dag
Bruine vloot	1000 bezoeken per jaar	Traditionele zeilschepen met groepen passagiers. Verblijven gemiddeld 1,5 dag. In voor- en naseizoen vooral jongeren, 's zomers meer passagiers tussen 30 en 50 jaar.	zomermaanden
Chartervaart en cruiseschepen	150 bezoeken per jaar	Aankomende schepen met vooral ouder publiek in de zomer (ma t/m do) die afmeren in de Werkhaven en zelfvoorzienend zijn.	zomermaanden
Beroeps- en vrachtschepen	150 bezoeken per jaar		gedurende hele jaar
Pleziervaartuigen	20 bezoeken per jaar	Grotere en diepstekende jachten die niet in de Jachthavens kunnen.	zomermaanden
Passantenhaven		De recreatievaart zorgt voor veruit de meeste scheepsbewegingen en is zelf ook een toeristische attractie. De haven heeft 250 toeristische ligplaatsen en biedt aantrekkelijke recreatieve voorzieningen, zoals een groot speelschip, pannaveld en Waddenstrand.	
Verenigingshaven		De watersportvereniging concentreert zich op verenigingsactiviteiten en heeft ca. 400 leden. Er zijn zo'n 225 ligplaatsen, alleen voor Texelaars. De verenigingshaven fungeert als buffer voor de passantenhaven.	
KNRM		Snelle reddingboot in boothuis in de verenigingshaven.	
Overloop jachthavens	Van 0 tot > 750 per jaar		op aantal piekdagen in hoogseizoen
Horeca en detailhandel		Grote verscheidenheid aan horeca en enkele maritiem georiënteerde winkels in het havengebied.	

Schepen met een lengte van maximaal 110 meter kunnen – onder begeleiding van de havendienst – Oudeschild aanvaren. Normaliter zijn schepen tot maximaal 90 bij 12,5 bij 4,5 meter toegestaan.³

De totale aanloop van schepen, exclusief kottervloot, rondvaartschepen en pleziervaart, bedraagt op jaarbasis ongeveer 1400 schepen. De Bruine vloot die voornamelijk in de zomermaanden de haven aandoet, heeft hierin een aandeel van circa 1000 schepen.

2.3 Karakter

Er zijn vier havengebieden te onderscheiden:

1. Oude havens
2. Jachthavens
3. Werkhaven
4. Opslaggebied

³ De haven is geschikt voor schepen tot maximaal de CEMT IV klasse.

Oude havens

Het gebied van de oude havens (Noorder- en de Zuiderhaven met omliggende kades), de havenmond, de bebouwing en de omringdijk.

Het gebied heeft een duidelijke en historische relatie met het achterliggende dorp. Aan de noordkant wordt het begrensd door de bebouwing van Het Kombuis, met aangrenzende winkeltjes en de nieuwbouw van Veronica. Dit historische havendeel wordt voornamelijk gebruikt voor de toeristische beroepsvaart en rondvaartschepen.

Het karakter wordt grotendeels bepaald door de historische ontwikkeling als visserijhaven. De kleinschaligheid, beslotenheid, menselijke maat en maritieme diversiteit zorgen ervoor dat bezoekers het gebied ervaren als pittoresk, oorspronkelijk, knus, charmant en gezellig. Ook de havenmond is een beeldbepalend element.

De uitstraling is door de inrichting en de bebouwing (ook de recente nieuwbouw!) authentiek, hoewel de diverse (commerciële reclame)uitingen daar wel afbreuk aan doen. De prijs/kwaliteit wordt door de Bruine vloot gemiddeld gewaardeerd. Daardoor is de haven voor deze publieksgroep niet erg aantrekkelijk. Het algemene beeld is dat er in het gebied van de Oude Havens altijd wat te doen, te zien en te beleven is.

Jachthavens

Toeristische passantenhaven van de Stichting Waddenhaven Texel (WHT) met horecabedrijf De Compagnie, speelgebieden, een buitendijks Waddenstrandje en de verenigingshaven van Watersportvereniging Texel (WSV) met clubaccommodatie en ligplaats voor de KNRM.

In de passantenhaven is ruimte voor pleziervaart tot circa 18 meter lengte. In 2001 heeft dit gebied door een reconstructieproject zijn huidige vorm en opzet gekregen. De passantenhaven heeft een kwaliteitsslag gemaakt en is met 20 procent gegroeid tot 20.000 bootovernachtingen per jaar. De jachthaven is duurzaam en voegt zich naar de richtlijnen van de PKB Waddenzee en het convenant Vaarrecreanten. WHT heeft een opvallend en eigentijds havengebouw en diverse recreatieve voorzieningen. In 2013 is de Waddenwaterspeelplaats gerealiseerd. Deze aan de Wadden gerelateerde speelplaats is uniek voor Texel. Daarnaast wordt het bestaande speelgebied uitgebreid met een aantal nieuwe speeltoestellen voor kinderen van 12 en ouder. In het hoogseizoen kan het aantal overnachtende toeristen oplopen tot zo'n 1000 per dag (ruim 300 pleziervaartuigen in de jachthavens).

De (visuele) samenhang met horecabedrijf De Compagnie en de clubaccommodatie van WSV is echter matig. Het gebied kent weinig beslotenheid: *“De jachthaven is alleen jachthaven, geen plek om te verblijven. Buiten de zomer oogt ze leeg en verlaten.”* (uit Beeld van Texel). Door de tussenliggende Werkhaven is er nauwelijks samenhang met de Oude Havens en het dorp.

Werkhaven

Het deel tussen de oude havens en de jachthavens.

De visserijvloot heeft hier zijn aanlegplaatsen, voorzieningen en gebouwen. Het gebied heeft laad- en loskaden voor bulkgoederen en het dokbedrijf is er gevestigd. In de weekenden wordt het karakter grotendeels bepaald door de afgemeerde visserijvloot en de daaraan gerelateerde werkzaamheden. Van donderdag tot en met maandag wordt hier onderhoud gepleegd aan de kotters en proviand aan boord gebracht. In het voorjaar en in de zomermaanden meren er op doordeweekse dagen charter- en cruisschepen af, waardoor dit havendeel ook een toeristische functie heeft. Daarnaast fungeert het gebied als opvang voor de pleziervaart als de jachthavens vol zijn.

De visserijvloot is samen met de havengerelateerde werkzaamheden en activiteiten een belangrijke toeristische attractie. De kade wordt tevens ingericht als overslaggebied voor agrarische producten, zodat vervoer over water kan plaatsvinden. De bedrijfsloodsen van de Coöperatie Inkoopvereniging Visserij (CIV) zijn doelmatig, maar bieden geen mooi plaatje. In schaal en belevingswaarde heeft de Werkhaven geen samenhang met de Oude Havens.

Het noordelijke deel, waar het dokbedrijf is gevestigd, oogt vrij grootschalig; het heeft brede – meestal vrij lege – kades en kent geen beslotenheid. Het dokbedrijf is een belangrijk, specifiek nautisch industrieel bedrijf voor de visserij en overige scheepvaart. Met hoogwaardige technische werkgelegenheid.

Opslaggebied

Loskade en opslagterreinen.

Dit gebied huisvest de loskade en opslagterreinen voor bulkgoederen, zoals zand, grind, stenen en basalt. Aan de meerstoelen (dukdalven) kunnen grote schepen aanleggen. Het gebied van de voormalige asfaltcentrale, inclusief laad- en loskaden, ligt geïsoleerd van de rest van de haven en is alleen per schip of over de weg rond de jachthavens bereikbaar. Het industriegebied is functioneel, maar straalt uit dat het niet intensief wordt gebruikt. In de huidige situatie worden de dukdalven alleen gebruikt voor ondiep stekende schepen. Vanwege de industriële uitstraling is de beeldkwaliteit laag.

2.4 Aangrenzende gebieden

Buiten deze vier zones zijn er ook noemenswaardige aangrenzende gebieden: het binnendijs gebied van de Heemskerckstraat en omstreken en het deel van Kaap Skil tot en met de Visspecialist, hebben een belangrijke samenhang en wisselwerking met de haven. De uitstraling is niet authentiek, maar het gebied heeft zich wel ontwikkeld (en doet dat nog steeds) tot een aangenaam verblijfsgebied. Aan de westkant van de haven ligt binnendijs een bedrijvengebied met gratis parkeerterrein en een opslagterrein van het hoogheemraadschap. De beeld- en belevingskwaliteit is zeer gering.

Hoofdstuk 3 Uitgangspunten

3.1 Diversiteit van functies behouden

Belangrijk uitgangspunt van deze visie is behoud/versterking van functies, gebruikers en gebieden. In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarom.

Variëteit aan activiteiten

Op de haven van Oudeschild is altijd reuring. De aantrekkingskracht is groot.

De haven is aantrekkelijk vanwege de huidige diversiteit. Variatie geeft kracht en biedt nieuwe kansen. Vanuit toeristisch perspectief is dit een belangrijke voorwaarde, zodat de toerist veel op de haven kan beleven. Bovendien is het goed voor de werkgelegenheid. Zowel op het water als op de kades en daarbuiten is er een gevarieerd aanbod dat zich blijft ontwikkelen. Naast diversiteit zijn authenticiteit en oorspronkelijkheid belangrijk.

Ontwikkeling van diversiteit

Bij de havenontwikkeling is het belangrijk de huidige bedrijvigheid te behouden. Daarnaast moeten veranderingen en nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn. Niet alle ontwikkelingen zijn overal mogelijk. Er mag geen algemeen toeristisch beeld ontstaan: de haven van Oudeschild moet zich specifiek blijven onderscheiden.

Diversiteit en multifunctioneel gebruik zijn terugkerende kernbegrippen. Die moeten leiden tot meer doelmatigheid en rentabiliteit van de voorzieningen. Bedrijvigheid die zijn bestaansrecht heeft bewezen, werkgelegenheid schept en aansluit bij de Texelse kernkwaliteiten, moet zich verder kunnen ontwikkelen. Dat betekent niet meer van hetzelfde, maar het verbeteren, innoveren en verder ontwikkelen van dat waar je goed in bent. Uitgangspunt is dat de functies elkaar versterken en er ruimte blijft voor nieuwe ontwikkelingen.

3.2 Karakter

Het havengebied heeft een zeer veelzijdig karakter met vier gebieden (Oude Havens, Jachthavens, Werkhaven en Opslagterrein) die elk een eigen identiteit hebben. Twee daarvan zijn toeristisch, maar alle vier verschillen ze aanzienlijk in belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit. Het havengebied moet zijn karakter behouden en zich blijven onderscheiden van andere toeristische bestemmingen.

De *Oude Havens* hebben een sterke eigen nautische identiteit. Ze zijn historisch authentiek met een fraaie ruimtelijke samenhang en bebouwing in een herkenbare stijl. De belevingskwaliteit van dit toeristisch aantrekkelijke gebied is hoog door de diversiteit en gezelligheid en de samenhang met het dorp. Dat vormt een belangrijke motivatie om de verbinding tussen haven en dorp te herstellen.

De kenmerken van de Oude Havens moeten in de toekomst behouden en waar mogelijk versterkt worden. Meervoudig ruimtegebruik voor nu en in de toekomst is noodzakelijk, zodat kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

De *Jachthavens* vormen een functioneel en goed ontwikkeld toeristisch en recreatief gebied, maar met te weinig beslotenheid en weinig samenhangende bebouwing. Een goed ruimtelijk verband met de Oude Havens en het dorp ontbreekt.

De kwaliteiten van de Jachthavens kunnen worden versterkt. Meer beslotenheid zal de ruimtelijke kwaliteit vergroten. De relatie met de Oude Havens en het dorp moet sterk worden verbeterd.

De *Werkhaven* is een nautisch bedrijventerrein met laad- en loskaden. De visuele kwaliteit van het geheel is matig en er is nauwelijks samenhang met de Oude Havens en de Jachthavens. Toch heeft het gebied een toeristische aantrekkelijkheid vanwege haar activiteiten.

Binnen het havengebied moet voldoende ruimte blijven voor een nautisch bedrijventerrein; met genoeg oppervlakte voor het behoud van de huidige vloot, werkzaamheden op de kades en onderhoudsfaciliteiten. Ook moet er voldoende gelegenheid zijn voor overslag van onder andere agrarische producten. Het dokbedrijf moet haar activiteiten kunnen blijven uitvoeren. In algemene zin moeten bedrijven op het terrein desgewenst kunnen uitbreiden. De toeristische attractiviteit van de Werkhaven moet ten minste behouden blijven, maar bij voorkeur worden versterkt en/of uitgebreid.

Het *Opslaggebied* is een relatief weinig gebruikt bedrijventerrein met een geïsoleerde ligging en een lage belevingswaarde. Het ligt in een uithoek, waardoor het de samenhang mist met de overige onderdelen van het havengebied.

Het is nodig om het Opslaggebied beter bij de rest van de haven te betrekken. Dat kan door het een passend gebruik te geven dat ook bijdraagt aan de attractieve waarde.

De Aangrenzende gebieden zijn te onderscheiden in 'Flaneergebied Heemskerckstraat en omgeving' en 'Parkeerterrein IJsdijk met opslagterrein hoogheemraadschap'.

Het flaneergebied ontwikkelt zich als aangenaam verblijfsgebied, maar de samenhang tussen het dorp en de haven is niet optimaal. Het parkeerterrein aan de IJsdijk biedt gratis parkeren. Daarnaast is een opslaggebied van het hoogheemraadschap aanwezig.

De verbinding tussen dorp en haven moet worden verbeterd, het gratis parkeerterrein moet behouden blijven. Als de inrichting van het gebied en de samenhang met de directe omgeving worden verbeterd, ontstaan nieuwe kansen voor havengerelateerde bedrijvigheid.

3.3 Recreatie en Toerisme (R&T)

Texel is al tientallen jaren een populaire toeristische bestemming voor mensen uit alle sociale klassen en maatschappelijke geledingen. Vanaf de jaren vijftig in de vorige eeuw heeft het eiland een grote, constante groei doorgemaakt, gevolgd door seizoenverbreding en een trend naar stabilisatie van het aantal toeristische slaapplekken. Texel werd economisch steeds afhankelijker van het toerisme. Toch heeft dat geen economische kwetsbaarheid tot gevolg gehad: er doen zich geen grote fluctuaties voor, niet in aantallen toeristische overnachtingen en niet in bestedingen. Texel heeft als vakantiebestemming kennelijk een stabiele toeristische marktpositie. Wel is er conjunctuurgevoeligheid.

Het toerisme naar Texel is in de afgelopen decennia explosief toegenomen.

De recreatieve mogelijkheden en voorzieningen op Texel zijn omvangrijk en zeer veelzijdig. Daarnaast heeft Texel (in tegenstelling tot veel andere bestemmingen) een

groot en gevarieerd aanbod toeristische verblijfsaccommodaties. Deze veelzijdigheid vormt de basis van het Texelse toeristische succes. Trends zijn waarneembaar (bijvoorbeeld minder jeugd en meer senioren en kortere verblijfsduur), maar deze gaan geleidelijk. Het Texelse bedrijfsleven speelt hier goed op in, zodat per saldo nauwelijks fluctuaties optreden en het Texelse toerisme al tientallen jaren een vrij constant en stabiel patroon te zien geeft. Recreatie en Toerisme (R&T) bepalen voor 70 tot 80 procent de Texelse economie en werkgelegenheid.

Risico's dreigen wanneer de kernkwaliteiten worden aangetast, vercommercialisering en vervlakking van het aanbod optreden en karakterverlies ontstaat. Het eiland wordt dan voor brede publieksgroepen minder aantrekkelijk. Op Texel is nog steeds een groeiend besef dat behoud en ontwikkeling van de kernkwaliteiten bepalend en noodzakelijk zijn voor een duurzame toeristische economie.

De haven van Oudeschild onderscheidt zich van andere toeristische locaties op Texel. De mix van toerisme en specifiek havengerelateerde bedrijvigheid, zoals de visserij en het dokbedrijf, heeft een grote aantrekkingskracht. Door de maritieme diversiteit is de haven zowel verblijfsrecreatief (de jachthavens en de chartervaart) als dagrecreatief (toeristen die van elders op het eiland komen) een echte trekpleister. Het is van groot belang deze mix te behouden en daarin ook te investeren.

Het toerisme op Texel is de belangrijkste economische sector. Daar kan en moet met de haven van Oudeschild op worden ingespeeld. Met nieuwe recreatieve activiteiten kunnen we de toerist langer op de haven houden en dat is zowel economisch als maatschappelijk wenselijk.

3.4 De kernkwaliteiten van Texel

Eilandgevoel, natuur, landschap, rust, ruimte, cultuurhistorie, maritieme monumenten, het specifieke eilandkarakter, nachtelijke duisternis, kleinschaligheid en authenticiteit, spreken een breed publiek aan. Deze kernkwaliteiten zijn niet

De Texelse kernkwaliteiten vormen de basis voor het Texelse toeristische succes.

conjunctuurgevoelig en hebben een duurzaam karakter. Ze vormen de basis voor het (toeristische) succes en zijn belangrijk in de keuze voor Texel als vakantiebestemming; de rol van de Texelse kernkwaliteiten wordt alleen maar groter.

Voor een duurzaam toerisme is het essentieel deze kwaliteiten te behouden en te versterken. Het havengebied heeft daarvoor goede potenties en kan een belangrijke bijdrage leveren aan de gewenste economische ontwikkeling en werkgelegenheid op Texel.

3.5 DNA van Oudeschild

Oudeschild was hét centrum van de Reede van Texel. De omgeving, de haven en de forten herinneren nog aan de VOC-tijd. De authenticiteit en eigenheid van de haven worden deels bepaald door dat roemrijke verleden. Toen de Reede zijn functie verloor, werd Oudeschild vooral een vissersdorp. Het enige dorp op het Oude Land van Texel dat aan zee ligt en met de typische sfeer van een dijkdorp. De actieve vissersvloot maakt van de Oudeschilder haven een echte haven. Imposante kotters, stoere mannen aan het werk op de kades, verse vis en sfeervolle gebouwen die herinneringen aan lang vervlogen tijden oproepen. Kortom, heden en verleden gaan hand in hand op de haven van Oudeschild. Er moet worden voorkomen dat de haven alleen nog een toeristische trekpleister is. Dit DNA biedt kansen voor ontwikkelingen, mits die in de geest ervan worden uitgevoerd.

Bij het uitwerken van plannen wordt gekeken naar het DNA van Oudeschild, zoals bijv. hierboven is beschreven (vrij naar 'Beeld van Texel').

3.6 Natuurwaarden

De haven is gelegen in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. Diverse gebruikers hebben rechtstreeks te maken met de regels die in deze gebieden gelden. Uitgangspunt in deze visie (met het oog op het beheerplan dat wordt ontwikkeld) is dat bij de realisatie van ecologische doelen de belangen van ondernemers en particulieren gerespecteerd worden en hiermee in balans zijn. Havengebruikers mogen niet onredelijk worden benadeeld en sociaaleconomische situaties mogen er niet onder lijden.

3.7 Voorzieningen

Goede voorzieningen voor elektra en water zijn noodzakelijk voor alle huidige en toekomstige gebruikers. Daarnaast zijn een havenontvanginstallatie en een tankfaciliteit, gecombineerd met een station voor inname van afvalwater, nodig. Deze faciliteiten zijn nu onvoldoende aanwezig. Om toekomstige gebruikers te (blijven) trekken, is het noodzakelijk het voorzieningenniveau op een beter niveau te brengen.

3.8 Golfoploop

De huidige havenmond is veilig, maar niet optimaal. De deining in de haven is bij oostenwind hoog. Dat is onwenselijk, zeker voor alle schepen in de Noorder- en Zuiderhaven, maar ook voor passanten en gebruikers van de Werkhaven die deze doorgang passeren. De golfoploop in de Noorder- en Zuiderhaven moet verdwijnen, waardoor het comfort groter wordt voor de daar gelegen schepen, hun bemanning en gasten. Bovendien kan zo extra schade aan vaartuigen worden voorkomen.

Dit kwaliteitsaspect moet voldoende aandacht krijgen bij het realiseren van de ambitie.

3.9 Veiligheid

Uitgangspunt is dat in de haven met veilige schepen wordt gevaren.

In de havens zijn nationale en internationale regels van kracht. De veiligheidssituatie aan boord van schepen en op plaatsen waar schip en kade samenkomen wordt geregeld in de ISPS-code, de International Ship and Port facility Security Code ofwel de internationale code voor de beveiliging van schepen en havenfaciliteiten⁴. Europa heeft de veiligheidsregels voor schepen met personenvervoer tot en met 12 mensen losgelaten.

De vraag die uitgewerkt moet worden, is of lokaal extra veiligheidvoorschriften gesteld moeten worden. Uitgangspunt is dat vanuit de haven met veilige schepen wordt gevaren. De waterstaatkundige veiligheid zal te allen tijde in acht worden genomen.

In algemene zin is het belangrijk dat de veiligheid in en op de haven wordt gewaarborgd. Dit geldt voor alle activiteiten. Indien daarvoor maatregelen nodig zijn, moeten die getroffen worden.

⁴ De ISPS-code is voor een aantal vaartuigen van belang, zoals vrachtschepen vanaf 500 ton, schepen die op internationale routes varen. Of een haven ISPS-gecertificeerd kan worden, heeft te maken met veiligheidsvoorschriften. De burgemeester kan binnen bepaalde voorwaarden besluiten of zonder deze voorschriften ISPS-schepen mogen aanmeren, bijvoorbeeld als er minder dan tien van zulke schepen per jaar komen.

Hoofdstuk 4 Duurzaamheidvisie

Texel heeft de ambitie om volledig duurzaam en zelfvoorzienend op het gebied van energie en water te zijn in 2020. Dit past goed bij het gevoel voor onafhankelijkheid, dat sterk leeft bij de Texelaars.

De veranderingsstrategie om deze ambitie te realiseren richt zich op iedereen. Er wordt op technisch, bestuurlijk en organisatorisch vlak toegewerkt naar innovatieve concepten, waarin Texelse partijen actief participeren. De duurzame invulling is gericht op 30 procent energiebesparing en lokale opwekking van zowel elektriciteit, gas als andere energievormen. Het gaat om de kringlopen van:

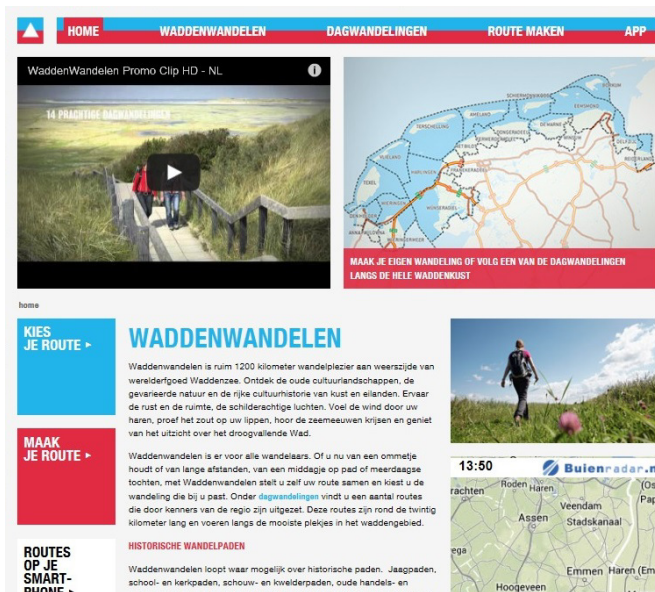
1. Elektriciteit. Het zelfvoorzienend zijn; wat kan er worden bespaard en wat zijn de eigen opwekkmogelijkheden. Technisch gezien is besparing mogelijk door bijvoorbeeld (betere) isolatie, PV-panelen, zonneboilers, warmtepompen en windmolens.
2. Water. Zuinig omgaan met water. Drinkwater heeft een prijs en het besef moet doordringen dat we die moeten betalen; hoe en in welke mate kan worden bespaard.
3. Afval. Naast de wettelijke vereisten om afvalstromen goed te regelen, kijken waar het beter en mooier kan. Bovendien wordt afval door technische innovaties in toenemende mate ook brandstof.

PV-panelen leveren duurzame energie en worden steeds gewoner in het Texelse straatbeeld.

Binnen de doelstelling dat Texel in 2020 zelfvoorzienend moet zijn, zal ook de haven nadrukkelijk een duurzaam karakter moeten hebben. Dat is van groot belang om langdurige economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Denk aan duurzame manieren van werken, duurzaam omgaan met geld, duurzaam activiteiten uitvoeren, duurzame bouw, proeftuin zijn en innovatieve bedrijfstakken stimuleren om zich in en rondom de haven te vestigen.

De Waddenzee en Waddenkust vormen een bijzonder natuur- en landschappelijk cultuurgebied. Uniek binnen Nederland qua schaal, aard en weidsheid. Een gebied ook met een smalle economische basis, waar krimp actueel is. Texel in zijn geheel en ook de haven van Oudeschild moeten worden aangemerkt als een Waddenpoort. In het kader van het Waddenfonds wordt zo'n Waddenpoort gezien als een concentratiegebied waarin geïnvesteerd wordt in publiekstrekkende voorzieningen. Het moet gaan om een goed toegankelijk gebied, dat zelf al een grote aantrekkingskracht heeft. De promotie moet erop zijn gericht passanten langer op de haven te houden.

Promotie van de Waddenkust via waddenwandelen.nl.

Daarnaast kunnen zogeheten Waddenparels positief bijdragen aan de beleving en identiteit van het Waddengebied: dorpjes en stadjes langs de Waddenkust worden op de website Waddenparels.nl nader beschreven en door een toeristische route (www.waddenwandelen.nl) met elkaar verbonden.

In ons Ambitiemanifest 2020 (met de andere Waddeneilanden) is het doel gesteld om in 2020 zelfvoorzienend te zijn voor energie en water. Ook de haven van Oudeschild zet in op duurzaamheid. Duurzame, lokale energieprojecten moeten eveneens een plek in of rond de haven krijgen.⁵ Bestaande voorbeelden zijn het openbare verlichtingsplan dat is uitgevoerd met led-verlichting.

Uitgangspunt is inzetten op duurzaamheid in de breedste zin van het woord. Dat moet leiden tot nieuwe dagrecreatieve activiteiten en een duurzame haven met ruimte voor innovatieve bedrijven, proeftuinen en andere innoverende elementen die hierbinnen passen.

⁵ Mede uit Pionierprogramma Waddenfonds en Identiteit als troef, Waddenlandschap vol verrassingen

Hoofdstuk 5 SWOT-analyse

Algemeen

Sterkte • authentiek/sfeer • diversiteit/multifunctionaliteit • cultuurhistorie • Wadden Werelderfgoed • kleinschalig • centraal gelegen t.o.v. andere havens • huidige budgettering voldoende voor onderhoud • huidige baggercyclus	Zwakte • golfslag (vanwege huidige havenmond) • walvoorzieningen (onvoldoende kwaliteit, onvoldoende beschikbaar/open) • bereikbaarheid (hoe kom je in de haven als toerist, OV, vervoer over water) • weinig voorzieningen voor jeugd/avondvoorzieningen • indruk dat de hele haven een werkhaven is • verbinding met het dorp
Kans • gebruik optimaliseren • de waarde van de bestaande bedrijven, het vastgoed en het cultureel erfgoed in de haven • nieuwe doelgroepen passanten, zoals motorpassagiersschepen en fietsboten • verbeteren havenmond (golfslag verminderen) • aantrekkelijk woon- en recreatief gebied • toonaangevende bedrijven • toename werkgelegenheid • de aanvullende waarde van Oudeschild is goed voor heel Texel • de sfeer van Oudeschild versterken • dijkverzwaring • passantenplaatsen op de Wadden • dagbezoek uitbreiden • multifunctionele drijvende steiger • museum Kaap Skil aanprijzen als attractie, ook 's avonds • opkomst cruisevaart • camperplaatsen • samenwerking horeca, recreanten en retail • vergrijzing	Bedreiging • geen jaarrondexploitatie • tegengestelde belangen (werkhaven versus bezoekers/passanten/bewoners) • andere havens die betere voorzieningen hebben • niet willen investeren • te hoog liggeld • slecht/te weinig onderhoud(sgeld) • niet-Texelse architectuur • regelgeving (o.a. Natura 2000/NB-wet, Europese visserijwetgeving, wet voor kustvisserij, Werelderfgoed Waddenzee) • dijkverzwaring • klimaatveranderingen (hogere waterstand) • geen onderscheidend profiel (wat is anders, beter, unieker dan in andere havens) • waterstaatkundige veiligheid • verzaaiing in sector horeca en detailhandel door overaanbod

Oude Havens

Sterkte • elkaar aanvullende horeca en winkels • excursie – en educatiemogelijkheden • professionele uitstraling • goede bereikbaarheid • flaneergebied • in nabijheid dorp • Texelse ondernemers werken graag samen met chartervaart • veel Duitse chartervaartbezoekers	Zwakte • geen duidelijk verblijfsgebied • geen directe verkoop zeeproducten • concurrentie tussen gebruikers • beperkte ruimte voor Bruine vloot • rolstoeltoegankelijkheid • trappen • te weinig en gedateerde sanitaire voorzieningen • smalle kades • sterke deining • niet aantrekkelijk voor cruises • prijs/kwaliteitverhouding
Kans • flexibiliteit/dynamiek functies • vergrijzing • dijkverzwaring – herstel coupure • nieuwe bootverbindingen - eilandhoppen • andersoortige schepen • verblijfsaccommodatie voor nieuwe doelgroepen • kleinschalige evenementen	Bedreiging • autoverkeer versus flaneergebied • niet gereguleerde rondvaartbranche die mede het gebruik van de haven beperkt • bedrijfsmatige activiteiten versus toeristische bezoekers

Jachthavens

Sterkte • goed ontwikkelde havens • duurzame havens • veilig • goede voorzieningen • voldoende capaciteit tot 18 meter • geschikt voor diepliggende schepen • altijd uitwijkmogelijkheden voor passanten • weinig/goedkoop baggerwerk	Zwakte • weinig/geen capaciteit schepen vanaf 18 meter • verbinding met visserijhaven • overslag van goederen bij boten • ver van Noordzeestrand • krappe invaart voorbij het dok • geen verblijfsaccommodatie • geen beslotenheid • groot deel van het jaar leeg
Kans • opkomst cruisevaart • flexibiliteit/dynamiek functies • vergrijzing • bebouwing voor dagrecreatieve en verblijfsrecreatieve functies • groeimarkt • vaste ligplaatsen voor niet-inwoners van Texel	Bedreiging • te weinig capaciteit • vaste kade • industriële activiteiten • onvoldoende baggeren

Werkhaven

Sterkte • thuishaven visserij • toeristische functie, attractieve functie • vloot is een mooie blikvanger • omvang vissersvloot • werkgelegenheid • karakterbepalend, historisch • gemotiveerde familiebedrijven • innovatieve visserijvloot • diepe haven • goede aanmeergelegenheid voor zeer uiteenlopende typen schepen	Zwakte • uitstraling CIV-gebouwen • rommelige kades • infrastructuur • relatief lege haven doordeweeks; weinig activiteiten • mono-activiteiten; geen flaneergebied • weinig diversiteit bedrijfsmatige activiteiten
Kans • flexibiliteit/dynamiek functies • multifunctioneel gebruik van de visserijhaven en –kaden • verse vismarkt • nieuwe visserijsectoren • nieuwe bedrijfsmatige activiteiten als onderhoud voor pleziervaart, scheepswerf • activiteiten Oosterend naar Oudeschild • toelevering aan watersport • innovatieve ontwikkelingen • combinatie leggen met recreatie (week meevaren met kotter; publiek meer betrekken)	Bedreiging • permanente bewoning, verblijfsrecreatie • conjunctuurgevoelig • krimp • functies die met elkaar conflicteren

Opslaggebied

Sterkte • goede mogelijkheid voor laden en lossen van allerlei materialen, zonder overlast voor anderen	Zwakte • rommelig • ongebruikt
Kans • herbestemmen: bewoning, dagrecreatie, verblijfsrecreatie • project à la Batavia • ankerplaats • aanmeermogelijkheden grote schepen	Bedreiging • verplaatsing activiteiten (vanuit gebruikers) • behoud activiteiten (vanuit visie)

Hoofdstuk 6 Trends

6.1 Algemeen

In algemene zin is een trend dat duurzaamheid de basis is voor alle maatregelen. Dit past enerzijds in de visie van Texel om in 2020 zelfvoorzienend te zijn. Anderzijds is het noodzakelijk om ook in 2025 een economisch gezonde en duurzame haven te hebben.

Vooraf de laatste jaren wordt naar voren gebracht dat wonen, werken en bedrijvigheid een uitstekende combinatie vormen. Eigenlijk zie je dat door de eeuwen steeds terugkeren. Het verblijven op of nabij het water, heeft de wens om te wonen rondom havens in het hele land versterkt. Woon- en werkgebied mogen elkaar echter niet tegenwerken; er moet harmonie zijn; een oplossing is het opnemen van regels in wooncontracten waarin staat dat geen bezwaar mag worden gemaakt tegen de bedrijvigheid.

6.2 Toeristische en recreatieve sector

Kwaliteiten als rust, ruimte, natuur, landschap en cultuurhistorie worden door de traditionele bezoeker van het Waddengebied het meest gewaardeerd. Het Waddengebied heeft een grote groep trouwe bezoekers die vaker komt, maar de hedendaagse toerist heeft andere wensen en eisen dan die van enige tijd geleden. Het aanbod voorzieningen en accommodaties zal zich voortdurend moeten aan veranderingen aan de vraagzijde. Groeiend draagvlak is er voor duurzaam (eco)toerisme, dat nauw aansluit bij diverse kernkwaliteiten van het Waddengebied. De Werelderfgoedstatus versterkt de aantrekkingskracht van dit gebied voor duurzaam toerisme.

Een andere ontwikkeling is de vergrijzing. De groeiende groep bemiddelde, fitte senioren heeft voorkeur voor een kwalitatief hoogwaardig en compleet voorzieningenpakket en stelt zich niet met minder luxe en comfort tevreden dan ze thuis gewend is. Een ander kenmerk van deze groep is dat ze niet gebonden is aan de reguliere vakantieperiodes.

De groeiende groep senioren vormt een interessante doelgroep.

Op Texel wordt al wel ingespeeld op de vergrijzing en ontgroening, maar verdere aandacht hiervoor is wenselijk: het is tevens zaak zorg en toerisme meer aan elkaar te koppelen.

6.3 Karakter

Oude Havens

Rondvaartschepen vormen een grote publiekstrekker vanwege hun authenticiteit. De belevingswaarde is groot. In verband met een gezond economisch evenwicht tussen vraag en aanbod moet het aantal rondvaartschepen niet toenemen, tenzij een nieuwe doelgroep wordt aangeboord en er binnen de sector zelf meer diversiteit ontstaat. De toerist zal dan meerdere malen de haven en haar rondvaartschepen bezoeken. Voor schepen met vervoer tot en met 12 personen bestaat een vrije markt: regelgeving geeft geen mogelijkheden voor het weren van andere rondvaartschepen. Steeds vaker doen schippers uit andere gebieden Texel aan en proberen zij dagbezoekers te verleiden met hem of haar mee te gaan. Een bijzondere groep recreatievaartuigen is die van platbodems en andere traditionele (zeil)schepen.

De Bruine vloot heeft een grote toeristische aantrekkingskracht.

In de jachthavens is hiervoor geen ruimte, in de Oude Havens wel. Onder gelijkblijvende omstandigheden zullen jaarlijks circa duizend Bruine vloot- en charterschepen de haven van Oudeschild aandoen. De wat oudere publieksgroep betaalt graag wat meer, maar verwacht dan ook meer. Haar voorkeur gaat uit naar luxere schepen, met meer comfort om gemakkelijk van en aan boord te gaan en met voldoende elektra-aansluitingen. Met betere walvoorzieningen is dit een groeiende groep bezoekers. Ook dagexcursies en goed vervoer naar andere locaties op het eiland kunnen het bezoek stimuleren.

Jachthavens

Prioriteit heeft de verbetering van de noodopvang bij volle passantenhavens. Er komen steeds meer grote en diepstekende jachten in de vaart. Oudeschild is bijzonder geschikt voor deze jachten.

De verenigingshaven verwacht geen veranderingen die voor de ontwikkeling van de haven relevant zijn.

De walfaciliteiten voor de bemanning en materialen van de KNRM moeten worden verbeterd. In de nabije toekomst is een grotere reddingboot te verwachten die mogelijk een andere ligplaats nodig heeft. Medegebruik van de accommodatie van de verenigingshaven is een mogelijkheid.

Werkhaven

Na wellicht nog een kleine teruggang in de Noordzee- en garnalenkotters wordt maximaal een stabilisatie verwacht. Essentieel is een goed geoutilleerde thuishaven. Duurzame visserij en energiebesparing (sumwing, pulskor etc.) zijn belangrijke items voor de sector om te overleven. Op milieugebied zijn extra voorzieningen wenselijk. Onderhoud van het vistuig maakt het nodig tijdens werkzaamheden direct langs de kaden af te meren. Daarna kunnen de schepen naast elkaar liggen, waardoor er kaderuimte voor andere functies beschikbaar komt.

De visserij heeft voldoende kaderuimte nodig voor onderhoud en bevoorrading.

De gebouwen van de Coöperatie Inkoopvereniging voor Visserijbenodigdheden blijven de komende decennia in de huidige omvang noodzakelijk. Flexibiliteit en functionele verschuivingen zijn nodig om vlot in te spelen op veranderende behoeften en omstandigheden. Er liggen kansen in visserijsectoren die nog niet in de haven zijn gevestigd, zoals opslagmogelijkheden voor mosselen en kokkels.

Vestiging van offshore gerelateerde bedrijven wordt mede gezien de positie van Port of Den Helder en het NIOZ en de logistieke beperkingen van Oudeschild niet verwacht.

Opslaggebied

Naar verwachting blijft het aantal vrachtschepen ten behoeve van bulkgoederen stabiel. Vervoer van goederen over water is in diverse situaties veel aantrekkelijker.

6.4 Horeca en detailhandel

Sterk wisselende ontwikkelingen in deze sector. Consumenten blijven kritisch op hun uitgaven: ze willen meer voor minder. Het aanbod neemt toe, de concurrentie wordt heviger. Er ontstaat een prijzenslag en verzadiging dreigt. Zich onderscheiden wordt steeds belangrijker. Er zijn meer bedrijven met lowbudget-/unieke beleavingsproducten.

Consumenten blijven kritisch op hun uitgavenpatroon.

Kwaliteit, gastvrijheid en beleving vindt de consument steeds belangrijker. Er is groeiende belangstelling voor maatschappelijke thema's zoals obesitas, alcoholgebruik en duurzaamheid (slowfood).

In toenemende mate is sprake van integratie van verblijfs- en dagrecreatie, waarbij dagbezoek vaker tot een overnachting leidt. Het gebruik van internet bij het zoeken en boeken van vrijetijdsactiviteiten neemt toe. Cafés en discotheken hebben het moeilijk door de conjunctuur en structurele problemen.

Ondernemers op de haven hebben geen behoefte aan veel meer horeca en winkels. Maatwerk moet echter niet bij voorbaat worden beperkt. Nieuwe initiatieven en innovatie moeten een kans krijgen. De sector is sterk afhankelijk van het economische klimaat en het daarbij behorende consumentenvertrouwen.

De te plannen ontwikkelingen in de vier havengebieden moeten elkaar versterken en meer gaan opleveren dan de som der delen. Dit biedt kansen voor de haven, maar tegelijkertijd kan ook heel Texel profiteren van deze ontwikkeling. Er kan immers een aantrekkelijker toeristische attractie ontstaan.

Hoofdstuk 7 Toekomstvisie

7.1 Algemeen

In 2025 moet de Oudeschilder haven economisch, duurzaam en maatschappelijk gezond zijn; een forse verbetering ten opzichte van de situatie in 2013.

De haven mag onder invloed van economische recessie in 2013 niet te maken krijgen met uitval van bedrijvigheid, concurrentie vanuit andere gebieden of andere vormen van achteruitgang. Dit geldt ook voor de jachthavens, waar de afgelopen jaren fors is geïnvesteerd in kwaliteit en continuïteit.

Dynamiek en variatie zijn nodig om de haven economisch gezonder te maken en daarna gezond te houden. Niet meer van hetzelfde, maar inzetten op nieuwe activiteiten.

Een betere samenhang tussen haven en dorp hangt nauw samen met aanpassing of verplaatsing van de Deltadijk.

Het hoogheemraadschap ontwikkelt ingrijpende plannen ter versterking van de dijk bij Oudeschild. De drie ambitieniveaus in deze visie hangen nauw samen met de situatie van de Deltadijk en de wijze waarop de relatie tussen dorp en haven versterkt kan worden. In ambitieniveau I verdwijnt de huidige Deltadijk en wordt een nieuwe dijk zeewaarts om de haven gelegd. Hierdoor wordt de verbinding tussen dorp en haven optimaal. Bovendien biedt het uitbreidingskansen voor de jachthavens. In niveau II wordt de huidige Deltadijk multifunctioneel gebruikt; verblijfs- en dagrecreatie kunnen op of aan de dijk worden gerealiseerd. Als laatste (niveau III) wordt ingezet op het herstel van de coupure. Dat houdt in dat het overige dijklichaam en de havendammen extra moet worden versterkt. Een groot deel van de ambitie past binnen de beleidscontouren van Rijk, provincie, hoogheemraadschap en gemeente.

7.2 Economische kansen

Het is wenselijk dan wel nodig dat er meer verschillende bedrijvigheid in de werkhaven komt. Enerzijds kan dat door acquisitie, anderzijds door gebruik te maken van bestaande netwerken. Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord heeft op dit gebied een regionaal en bovenregionaal bereik waar gebruik van gemaakt moet worden. Ook de havencoalitie Den Helder-Harlingen-Eemsmond-Hollands Kroon-Lauwersoog biedt kansen om andersoortige bedrijvigheid naar Texel te halen.

Bekend is dat de binnenvaart zoekt naar geschikte locaties voor overlading van grote naar kleinere schepen, met name vanuit Rotterdam/Amsterdam richting het noorden van Nederland. Vereniging De Binnenvaart heeft aangegeven dat “Texel niet uit de routing ligt” en dat biedt kansen.

Het huisvesten van andere visserijsectoren dan de huidige Noordzee-, garnalen- en kokkelschepen kan ook voor meer dynamiek zorgen in de Werkhaven. Ook dient ruimte gereserveerd te worden voor het zogeheten historisch medegebruik: kleinschalige activiteiten (zoals hobbymatige visserij) die van oudsher door bewoners in hun eigen leefgebied worden uitgeoefend.

Voor uitbreiding van bestaande ambachtelijke bedrijvigheid of nieuw havengebruik worden kaderuimte en bouwmogelijkheden gereserveerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de wens van de huidige visserijvloot om (voornamelijk tijdens de weekenden van donderdagmiddag tot en met maandagmorgen) over voldoende kaderuimte te beschikken.

Het dokbedrijf is vooral gericht op de Texelse en Helderse visserijvloot.

Het dokbedrijf ziet voor zichzelf ontwikkelingskansen. Continuïteit heeft voor het bedrijf prioriteit. De toekomst wordt positief beoordeeld. Het dokbedrijf richt zich vooral op de visserijvloot van Texel en Den Helder en meer algemeen op onderhoud en reparatie van allerlei vaartuigen. Het repareren van meer schepen geeft meer werkgelegenheid, ook voor de toeleveringsbedrijven. Een snelle doorstroom in het dok biedt het bedrijf ontwikkelingskansen. Er wordt geïnvesteerd in vernieuwing van het ponton en renovatie van het dok. Het voorkomen van onnodige belemmeringen in de

bedrijfsvoering is een voorwaarde om te kunnen groeien. Toeristische voorzieningen en permanente bewoning dienen niet in de milieucontour van het dokbedrijf en visserijsector gesitueerd te worden (zie pagina 39: de definitieve contour wordt nog nader onderzocht als uitwerking van deze visie).

De haven kan plek bieden aan bestaande activiteiten en faciliteiten voor innovaties en proeftuinprojecten.

Voor de visserij is het een uitdaging duurzame activiteiten te ontwikkelen. Dat is noodzakelijk als tegenwicht op de bedreiging door regelgeving zoals Natura 2000/Natuurbeschermingswet. Op basis van deze wetten kunnen natuur en economie in onbalans raken. De indruk bestaat dat de duurzame innovaties van de sector niet voldoende (overheids)aandacht krijgen. De visserijsector moet behouden blijven en waar mogelijk worden uitgebreid. Duurzame ontwikkelingen binnen de sector zijn dan ook een vereiste.

7.3 Toeristische kansen

Om het publiek langer op de haven te houden, moet er meer te doen zijn; evenementen, een flaneerboulevard en mogelijkheden voor outdoor- en dagactiviteiten die het maritieme karakter uitvergrooten⁶. De havenbezoeker moet met een geweldig verhaal naar huis gaan en graag willen terugkomen.

Door de unieke ligging aan de Waddenzee leent de haven leent zich uitstekend voor verblijfsrecreatie. Nieuwe toeristische logiesmogelijkheden moeten een meerwaarde hebben: er moet iets komen, wat er op Texel nog niet is.

In bijlage 3 wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijkheden en toeristische kansen.

De woonvisie geeft aan waar en hoeveel woningen gerealiseerd mogen worden. Er zijn wat mogelijkheden voor woningbouw in Oudeschild. Dat is afhankelijk van de aantallen en de plannen die er al liggen voor het dorp zelf. Nut, noodzaak en kwaliteitsverbetering moeten nadrukkelijk worden aangetoond, omdat afwijking van provinciale regelgeving noodzakelijk is.

Nu is het aandeel motorboten slechts 10 procent van het bezoek. Ingezet wordt op een toename. De relatief korte oversteek vanuit Den Oever en Den Helder naar Oudeschild is voor deze groep waterrecreanten een pluspunt.

Belangrijke voorwaarde voor economische ontwikkelingen in de R&T-sector is uitbreiding van de aanlegmogelijkheden en verbetering van de voorzieningen.

Voor alle voorgestelde ontwikkelingen zijn voldoende parkeervoorzieningen nodig. Voorlopig is de capaciteit op de haven en op het nabijgelegen terrein aan de IJsdijk

⁶ Te denken valt aan: horeca en detailhandel die is gerelateerd aan haven of Waddenzee; visserij aan dagrecreatie koppelen: vertel het verhaal van de visserij; kottervloot meer toeristisch maken (laat toeristen een week meevaren); cultuur uitvergrooten, in combinatie met museum Kaap Skil: verhalen vertellen; informatie over de komende dijkverzwaring geven; informatie over status Werelderfgoed Waddenzee geven: leg uit en laat zien wat er in het Werelderfgoed te beleven is; laten proeven en voelen van en over de VOC-periode; laat zien wat we qua duurzaamheid voor ogen hebben; speelvoorzieningen; outdooractiviteiten; zeilschool; leren navigeren op het Wad (do's en don'ts); verse vismarkt. Een deel van bovengenoemde punten zou bijvoorbeeld in een bezoekerscentrum of – paneel opgenomen kunnen worden. Het kunnen ook afzonderlijke informatiepunten worden. Ook kan worden gedacht aan de ruimte bij Veronica die hiervoor bestemd was, maar nog niet volledig is ingericht.

voldoende. Binnen de watersportvereniging leeft wel een wens voor uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen.

De rondvaartbotensector is gebaat bij een helder vergunningenstelsel, waarin is vastgelegd welke aanlegplek voor welk bedrijf is gereserveerd. Bij de uitwerking van de visie wordt onderzocht of een vergunningenstelsel positief bijdraagt aan een goede, duurzame en economische haven. Daarnaast zal worden afgewogen of het noodzakelijk is de schepen veiligheidsvoorschriften op te leggen.

Uit de visie blijkt het grote belang van verblijfsrecreatie. Het gemeentelijke beleid geeft aan dat concentratie van verblijfsaccommodaties hoofdzakelijk in het westelijke deel van Texel mag plaatsvinden. Eventuele nieuwe logiesbedrijven tot maximaal 50 toeristische slaapplekken zijn eventueel mogelijk, als ze onderscheidend zijn en passend in de omgeving. Dit biedt kansen voor de Oudeschilder haven. Het aantal toeristische overnachtingen in de haven staat op ca. 85.000.

Het is essentieel dat de gemeenteraad in het kader van de Toekomstvisie Haven Oudeschild instemt met uitbreiding van toeristische verblijfsaccommodatie in het Opslaggebied, op de Oude Haven en bij de Jachthavens. In alle gevallen zal het gaan om overnachtingsmogelijkheden voor nieuwe doelgroepen.

7.4 Karakter

Passende nieuwbouw versterkt de ruimtelijke kwaliteiten van het havengebied (bewerkte foto uit Beeld van Texel).

De aanwezige ruimtelijke kwaliteiten en belevingswaarden moeten worden versterkt. Niet alleen bij nieuwe ontwikkelingen, maar ook van diverse bestaande functies. Door herstructurering, sanering en herbestemming en nieuwbouw kan de haven een toegevoegde waarde krijgen en ontstaat er een onderlinge samenhang. Nieuwbouw moet passen binnen de omgeving, zowel qua schaal als vormgeving en positief bijdragen aan de beeldkwaliteit en belevingswaarde.

Het havengebied kent zoals al genoemd vier specifieke ruimtelijke zones. Iedere gebied heeft zijn eigen (ruimtelijke) karakter. Onderling zijn de zones sterk verschillend, zowel

in functionaliteit, belevingswaarde als ruimtelijke invulling. Dit zorgt voor een divers en attractief havenbeeld.

Functioneel en ruimtelijk is het Opslagterrein een maritiem bedrijventerrein. Wat betreft de ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarden voldoet dit gebied niet aan het gewenste toekomstbeeld. Sanering en herbestemming zijn noodzakelijk.⁷ Het terrein biedt goede mogelijkheden voor verblijfs- en dagrecreatie en permanente bewoning. Concreet betekent dit een verhuizing van de steen- en basaltopslag te verhuizen naar de NIOZ-haven. De overige los- en laadactiviteiten worden verplaatst naar de werkhaven, en de opslag van zand, grind en andere bulkgoederen wordt verplaatst naar een binnendijkse locatie mits dit vanwege kadebelasting mogelijk is. Dat alles wordt mogelijk door multifunctioneel gebruik van de kades in de werkhaven.

In de Werkhaven vinden veel overslagactiviteiten plaats. Het is van belang dat de bestaande kades in het gebied multifunctioneel worden ingezet; dat betekent dat de visserij er goed terecht moet kunnen en dat het laden en lossen van bulkgoederen en agrarische producten soepel kan verlopen. Van donderdagmiddag tot en met maandagmorgen moet de visserij vrij over de kade kunnen beschikken.

De werkhaven wordt multifunctioneel gebruikt.

De overige dagen is de aanlegkade beschikbaar voor andere doeleinden, zoals het laden en lossen van vrachtschepen en het afmeren van de chartervaart. Flexibel maatwerk bij het havenbeheer schept extra mogelijkheden.

Jachthavens, Oude Havens en Werkhaven vormen een goede basis voor de toeristische aantrekkelijkheid van het havengebied. De gevestigde bedrijven moeten binnen deze zones kunnen uitbreiden en nieuwe bedrijvigheid moet er mogelijk zijn, mits het de onderlinge samenhang verbetert en daarmee de toeristische beeldvorming. De

⁷ Er moet wel vervangende ruimte voor deze bedrijfsmatige activiteiten worden geboden. Verplaatsing is noodzakelijk voor de ontwikkeling van de Oudeschilder haven. De NIOZ-haven heeft mogelijkheden om deze bedrijven te huisvesten. Verhuizing levert bovendien milieuwinst op, omdat het vrachtverkeer rond de jachthavens wordt beperkt. Overleg met betrokken ondernemers zal als uitwerking van deze visie plaatsvinden.

samenhang tussen dorp, Oude Havens, Werkhaven en Jachthavens moet door aantrekkelijke verbindingen en fraaiere zichtlijnen verbeteren. Behoud en versterking van authenticiteit en het uitstralen van een eigen identiteit zijn daarbij uitgangspunten. Waar mogelijk worden de ruimtelijke en functionele zoneringen gehandhaafd en 'specialiseert' elk gebied zich verder.

Verschuivingen of overlappings worden niet bij voorbaat uitgesloten. Juist om de onderlinge samenhang te versterken, kan het noodzakelijk zijn medegebruik/multifunctioneel gebruik toe te staan.

De gemiste beslotenheid rond de jachthavens kan worden ingevuld door kleinschalige maritieme bebouwing met een typisch Texels karakter. Dat geeft bovendien een duidelijke meerwaarde aan de jachthavens. In deze nieuwe gebouwen worden (een deel van) de accommodaties van WSV en een onderkomen van de KNRM opgenomen. Daarnaast zijn dagrecreatieve voorzieningen en een zeilschool en/of andere watersportgerelateerde activiteiten mogelijk.

Het gebied rond de jachthaven mist beslotenheid.

7.5 Veiligheid

De veiligheid binnen de haven moet gewaarborgd zijn.

Verbetering van de havenmond is een vereiste. Dan kunnen ook andere vaartuigen de haven gebruiken en dat komt de attractiviteit ten goede. Bovendien leidt aanpassing tot een kwaliteitsverbetering voor overnachtende schepen.

In de sector rondvaartschepen is het belangrijk dat alleen veilige schepen bezoekers vervoeren. Bij de uitwerking van de visie wordt onderzocht of dit via een vergunningstelsel geregeld dient te worden. Primaire doelstelling is gasten een veilig vervoer over water te bieden.

De randvoorwaarden van Port Security (PS) geven aan dat de haven van Oudeschild zich hiervoor niet leent. Delen van de haven zouden afgesloten moeten worden voor

publiek en dat is niet wenselijk. Concreet betekent dit dat bepaalde schepen daardoor nu geen toegang hebben. Met Damen zal besproken moeten worden of daar de wens leeft om coasters die onder PS vallen in de haven van Oudeschild te willen repareren en welke maatregelen daarvoor dan getroffen moeten worden (bijvoorbeeld ontheffing door het bevoegd gezag)

7.6 Plannen die bekend zijn

Tijdens de visieontwikkeling zijn diverse concrete plannen van ondernemers gepresenteerd (zie ook bijlage 4 Verslag presentatie concrete toekomstplannen):

- camperplaatsen op parkeerterrein bij havenkantoor⁸
- plek voor bezichtiging, reparatie en rondvaart traditionele schepen
- op het gehele haventerrein voorzieningen realiseren voor dag- en verblijfsrecreatie, voor wonen en werken en het verbeteren van de onderlinge structuur tussen haven en dorp en havengebieden onderling. Met ruime aandacht voor het VOC-verleden
- vaste plaats met sleufsilos voor storten en verladen van agrarische overslagproducten
- herinrichting voor de haven met verschuiving van functies
- autoplein voor mindervaliden bij havenkantoor
- kijkje in de keuken bij de bewerking van verse vis, ook voor groepen op de haven
- zeilschool
- pannenkoekschip

7.7 Effecten

Qua werkgelegenheid wordt uitgegaan van een aantal kengetallen: een winkel tot 80 vierkante meter levert bijvoorbeeld 1 fulltime arbeidsplaats (fte) op. Elke extra 40 vierkante meter levert weer een baan op. Voor een horecapand van 80 vierkante meter mag voor een café worden uitgegaan van twee voltijdbanen en voor een restaurant drie. Een hotel met 100 slaapplekken en bijbehorende voorzieningen biedt een werkplek aan 35 tot 40 mensen. Een wellness-accommodatie waar schoonheidsbehandelingen en massages plaatsvinden en met een zwemvoorziening, receptie en catering, wordt in de regel ingeschaald op minimaal 10 voltijdbanen.

Een langer verblijf op de haven stimuleert ook de werkgelegenheid, evenals uitbreiding van de werkzaamheden bij het dokbedrijf.

Alle potentiële plannen hebben effect op de economie. Zo zal bijvoorbeeld het realiseren van een hotel met 100 slaapplekken 40 extra arbeidsplaatsen kunnen opleveren. Ook het realiseren van winkels en horeca geeft een impuls aan de werkgelegenheid. Het bestedingsniveau van de huidige en toekomstige toeristen wordt eveneens door de plannen beïnvloed.

⁸ Een deel van de projectgroep adviseert geen camperplaatsen op de haven toe te staan. Op het eiland is op diverse recreatieterreinen infrastructuur voor campers aanwezig. Deze is kwalitatief en kwantitatief voldoende. Een ander deel van de projectgroep vindt het wel passend. Net als de pleziervaartgast is de campergast graag op (door)reis en passen ze goed bij elkaar. Ook kan de campergast gebruikmaken van de walvoorzieningen. Bovendien kan de haven pilot zijn om daarna te overwegen of ook andere locaties op Texel zich voor deze doelgroep lenen.

Voor de Bruine vloot heeft de Vereniging voor Beroepschartervaart (BBZ) een en ander al in kaart gebracht:

Charters	Passagiers	Besteding per dag aan de wal	Besteding per jaar	Havengeld	Toeristenbelasting (10% passagiers)
947	20.834	€ 30,00	€ 625.020,00	€ 26.137,20	€ 3.186,99

Totale spin off chartervloot: € 654.344,-

Het is te overwegen om expliciet in te zetten op marketing en promotie van de Oudeschilder haven. Dat zal indirect meer werkgelegenheid opleveren.

7.8 Ambitieniveau

Om daadwerkelijk tot verbetering van de haven te komen, wordt ingezet op een hoog ambitieniveau. Het is belangrijk om het maximale te halen uit ontwikkelingen. Er zijn drie ambitieniveaus beschreven. Eerst worden alle punten uit ambitieniveau I onderzocht. Pas nadat blijkt dat dit niveau niet haalbaar is, zullen de andere niveaus onderzocht worden. De visie reikt tot minimaal 2025.

- **Ambitie I:**

- De Deltadijk/Omringdijk wordt om de haven gelegd en op voldoende hoogte gebracht⁸, conform de normen van hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat
- De jachthavens krijgen de mogelijkheid om uit te breiden
- De huidige Deltadijk wordt verwijderd
- Hierdoor is de verbinding tussen haven en dorp optimaal
- De haven is ten behoeve van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, met behoud van bedrijfsmatige functies. Groei is hierbij voorzien
- Visserijbedrijvigheid meer concentreren achterin de werkhaven, als het een versterking inhoudt
- Verkoop van verse vis/visafslag

- **Ambitie II:**

- De huidige Deltadijk wordt op voldoende hoogte gebracht conform de normen van hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat
- Deze dijk krijgt een multifunctioneel gebruik, waarbij verblijfsrecreatie en dagrecreatieve voorzieningen eventueel in of aan de dijk worden gerealiseerd
- De coupure in de dijk wordt hersteld
- De haven is ten behoeve van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, met behoud van bedrijfsmatige functies. Groei is hierbij voorzien
- Visserijbedrijvigheid meer concentreren achterin de werkhaven, als het een versterking inhoudt
- Verkoop van verse vis/visafslag

⁸ De visserij heeft voornamelijk ernstige bezwaren tegen deze optie, omdat dit inhoudt dat bij hoge waterstanden de thuishaven niet meer bereikbaar is. Voor een tijdelijke onbereikbaarheid van de haven moet er voor de visserij een bevredigende oplossing worden gezocht.

- **Ambitie III:**

- De huidige Deltadijk wordt op voldoende hoogte gebracht conform de normen van hoogheemraadschap en Rijkswaterstaat
- De coupure in de dijk wordt hersteld
- De haven is ten behoeve van verblijfsrecreatie en dagrecreatie, met behoud van bedrijfsmatige functies. Groei is hierbij voorzien
- Het eerste deel van de huidige visserijkade, gezien vanaf de Oude haven, is een multifunctioneel gebied dat wordt ingezet als werkhaven en voor verblijfsrecreatie (chartervaart)
- Het opslagterrein krijgt grotendeels een transformatie naar verblijfsrecreatie

7.9 Speerpunten

Alles overziend, wordt ingezet op een vijftal speerpunten:

1. Bedrijfsmatige functies moeten behouden blijven. Zij dragen belangrijk bij aan een levendige, authentieke haven. Deze activiteiten zijn beeldbepalend en hebben tevens een toeristische functie.
2. Het havengebruik moet flexibel zijn: iedereen heeft/krijgt een plek, maar dat hoeft niet per se een vaste plek te zijn. Multifunctionele invulling van diverse gebieden is de toekomst. De haven wordt een dynamisch gebied, waar bedrijven wegvallen en bijkomen.
3. Ontwikkeling naar een duurzame haven. Duurzaamheid past bij het Texelse karakter en dus ook bij de haven van Oudeschild. Te denken valt aan duurzame manieren van werken, duurzame bouw, duurzaam omgaan met geld, duurzame activiteiten uitvoeren, proeftuinprojecten toestaan en innovatieve bedrijfstakken stimuleren zich in en rondom de haven te vestigen.
4. Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen richten zich ook op de status van Werelderfgoed Waddenzee. Het maritieme karakter moet worden benadrukt. Nieuwe faciliteiten mogen niet ten koste gaan van de huidige recreatieve activiteiten of de waarde van de Oude Havens.
5. Nieuwe haven- en Waddenzeegerelateerde verblijfsrecreatie toestaan die is gericht op nieuwe doelgroepen.

7.10 Ruimtelijk

Ruimtelijk gezien betekent dit voor de vijf zones:

1. Verbinding dorp – haven
 - havengebied en dorp nader bij elkaar brengen door de huidige Deltadijk te verwijderen en een nieuwe Delta-omringdijk om de haven te leggen
2. Oude Havens
 - concentratie- en ontwikkelingsgebied van verblijfs- en dagrecreatieve activiteiten, traditionele scheepvaart, rondvaart en (daarmee samenhangende) detailhandel- en horecavoorzieningen
 - versterking van de relatie haven – dorp (inclusief de voorzieningen daar) door het herstel van de coupure in de dijk
 - inrichting en infrastructuur afstemmen op de huidige en toekomstige functies
 - multifunctioneel gebruik van bestaande en nieuwe aanlegvoorzieningen, zoals water, gas en elektriciteit
3. Jachthavens
 - concentratie- en ontwikkelingsgebied voor jachthavens
 - ontwikkelingsmogelijkheden voor (havengerelateerde) verblijfsrecreatieve en dagrecreatieve voorzieningen en woningbouw
 - bouwmogelijkheden voor watersport gerelateerde bedrijvigheid en activiteiten en voorzieningen die gerelateerd zijn aan Waddenzee en Werelderfgoed
 - geen conflicterende voorzieningen zoals woningbouw binnen de geluidscontouren van bedrijfsmatige activiteiten
4. Werkhavens
 - concentratie- en ontwikkelingsgebied voor huidige en toekomstige haven- en Waddenzeegerelateerde bedrijvigheid
 - gunstige condities voor het behoud en verdere ontwikkeling van de huidige havengerelateerde bedrijvigheid en dienstverlening
 - inspelen op toekomstige vestiging van nieuwe havengerelateerde bedrijvigheid door o.m. bedrijfsbebouwing mogelijk te maken
 - ruimte voor overslag van o.m. agrarische producten
 - ruimte voor historisch medegebruik
 - qua routing en infrastructuur dagrecreatief medegebruik mogelijk maken. Belangrijk is de routing zodanig te ontwikkelen, dat het bedrijven niet in hun uitoefening belemmert en dat het de verbinding en samenhang met de Oude Havens en Jachthavens verbetert
 - multifunctioneel gebruik van bestaande en nieuwe aanlegvoorzieningen, zoals een drijvende steiger
 - geen conflicterende voorzieningen zoals woningbouw binnen de geluidscontouren van bedrijfsmatige activiteiten
5. Opslagterrein
 - ontwikkelingsgebied voor nieuwe bedrijvigheid op het gebied van verblijfstoerisme, dagtoerisme, zorgtoerisme, gezondheids- en wellnessvoorzieningen, woningen, kenniseconomie en duurzame energie(opwekking)

De blauwe zones impliceren een beeld van milieucontouren van de huidige situatie. Hieruit blijkt dat dit niet aansluit bij de voorgenomen ontwikkelingen omdat binnen een contour geen andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld toerisme) mogelijk zijn. De zone is echter een globale aanname. Het beeld geeft de aanzet om serieus met milieucontouren om te gaan waardoor een professioneel bureau een milieuonderzoek moet verrichten.

Hoofdstuk 8 Beheer en exploitatie

8.1 Inleiding

Sinds 1 december 2008 is de gemeente eigenaar en exploitant van het havengebied, met uitzondering van de jachthavens, die zelfstandig en privaat worden geëxploiteerd. Het gebied beslaat ruim 12,5 hectare. De gemeente is verantwoordelijk voor zowel beheer en onderhoud, inclusief baggeren, als voor de exploitatie (gebruik en benutting) van de gemeentelijke haven, inclusief de toegangsgeul. Het beheer omvat technisch en nautisch vaarwegbeheer.

Parkeervoorzieningen worden geëxploiteerd op eigen grond. Verder lopen er wegen over de haven die deel uitmaken van het Texelse wegennet. Ten slotte is de gemeente Texel erfpachtgever of verhuurder van de ondergronden van alle gebouwen in het gemeentelijke deel van de haven en van de meeste bedrijven die in de rest van het havengebied zijn gevestigd.

De gemeente Texel is sinds 2008 eigenaar en exploitant van de haven.

De passantenjachthaven is eigendom van de Stichting Waddenhaven Texel (WHT). WHT is verantwoordelijk voor exploitatie, beheer en onderhoud van de passantenhaven, inclusief baggeren. In de havenverordening is opgenomen dat passanten voor een ligplaats worden doorverwezen naar de Waddenhaven.

Watersportvereniging Texel (WSV) is eigenaar en exploitant van de verenigingshaven en evenals WHT zelfstandig verantwoordelijk voor beheer en onderhoud, inclusief baggeren.

De twee watersportorganisaties (Stichting Waddenhaven Texel en Watersportvereniging Texel) zijn eigenaar van ruim 7,3 hectare havengebied.

8.2 Aard en omvang exploitatie van het gemeentelijk deel van de haven

De hoofdinfrastructuur bestaat uit:

- de havenkommen van Werkhaven, Noorder- en Zuiderhaven en haveningang, met totaal 1506 meter damwanden en steigers op palen
- kaden, wegen en parkeergebieden met de daarbij behorende openbare verlichting
- de riolering van het havengebied

Voor de havenexploitatie zijn onder meer de volgende faciliteiten en voorzieningen wenselijk dan wel noodzakelijk:

- havenkantoor met administratieve faciliteiten
- voorzieningen voor de afname van elektriciteit en water
- havenontvanginstallatie voor afvalwater en afvalstoffen
- tankstation voor brandstoffen voor beroeps- en pleziervaart
- aan- /afmeerfaciliteiten zoals (drijvende)steigers en bolders
- vuilcontainers en straatmeubilair

De havendienst zorgt voor beheer en onderhoud van deze voorzieningen, voor het ordelijk verloop van het vaarverkeer, de dienstverlening aan havengebruikers, het toewijzen van ligplaatsen en het innen van havengelden.

De Coöperatieve Inkoopvereniging voor Visserijbenodigdheden (CIV) is exploitant en (deels onder discussie) eigenaar van de voorzieningen voor afname van elektra en water zoals genoemd onder b. CIV en WHT zijn gedeeltelijk eigenaar/exploitant van de voorzieningen voor afvalwater en tanken zoals genoemd onder c. en d.

Gemeentehaven

	Ligplaatsen
Texelse Kottervloot	19
Rondvaartschepen	8

	Bezoeken per jaar	Bootovernachtingen
Bruine Vloot	1000	1450
Passagiersschepen	150	325
Beroeps-/vrachtschepen	150	300
Pleziervaartuigen	20	30
Overloop jachthavens	0 tot >750	0 tot > 800

Jachthavens

	Ligplaatsen	Passantenplaatsen	Bootovernachtingen
WSV	225	0	p.m.
WHT	0	250	20.000

8.3 Benodigde voorzieningen

Aanlegmogelijkheden	• De kade moet voldoende sterk zijn • Er moet voldoende water voor de kade zijn • Goede op- en afstapmogelijkheden voor passagiers • Bruine vloot wil graag geconcentreerde ligplaatsen
Water	Voldoende watertappunten
Elektra	Walstroom in plaats van aggregaten verdient de voorkeur
Sanitair	De vraag naar kwantiteit neemt af aangezien op diverse schepen voldoende kleinschalige voorzieningen zijn. Behoeftes aan kwalitatief goede sanitaire voorzieningen blijft wenselijk, vooral voor zeilende passagiers. In zowel de gemeentehaven als de passanten- en verenigingshaven zijn sanitaire voorzieningen aanwezig. Het is te overwegen om deze voor alle gebruikers van de havens open te stellen, ongeacht de ligplaats. Dit is ook een vorm van duurzaamheid
Havenontvanginstallatie	Het is belangrijk een goede installatie te hebben voor opvang van vuilwater, (huis)afval, oliehoudend bilgewater en KCA.
WIFI	Zowel bemanningen als passagiers hebben behoefte aan de mogelijkheid van draadloos internet (WIFI)
Reserveermogelijkheden	De beroepspleziervaart wil graag vooraf kunnen reserveren
Liggelden	Gebruikers stellen voor om het gebruik van stroom en water te integreren in het havengeld. Vanuit het oogpunt van duurzaamheid (zuinig omgaan met stroom en water) is het echter te overwegen het huidige betalingssysteem (voor daadwerkelijk gebruik) te behouden

8.4 Onderzoeksresultaten beheer- en exploitatievormen Adviesbureau De Laar

In het kader van de toekomstvisie is een bureauonderzoek gedaan naar beheer- en exploitatievormen voor havens. Een haven kent publieke en private aansturingsmogelijkheden. Publiekelijk zijn instrumenten zoals bestemmingsplannen, vergunningen en verordeningen die altijd door een overheidsorgaan gebeuren. Private

instrumenten zijn gebaseerd op eigendom en kunnen door een overheidsorgaan of private rechtspersonen worden aangestuurd.

In het advies worden vier vormen van havenbeheer behandeld:

1. Gemeentelijke aansturing
2. Havenschap (WGR)
3. Havenbedrijf (NV)
4. Privatisering

Ad 1. Gemeentelijke aansturing

Bestuurders en ambtenaren zijn verantwoordelijk voor de haven. Vaak zijn verschillende organisatieonderdelen op verschillende plekken in de gemeentelijke organisatie ondergebracht. Een bestuurlijke aansturing in combinatie met een gemeentecultuur om risico's te elimineren en prioritering van integrale belangenafweging, maken een slagvaardig optreden soms moeilijk of onmogelijk.

Ad 2. Havenschap (WGR)

Situatie waarin gemeenten samenwerken. Enkele gemeenten vormen de gemeenschappelijke regeling onder een politiek-bestuurlijke aansturing in de vorm van een dagelijks en algemeen bestuur van wethouders en burgemeesters en eventueel raadsleden. In de praktijk is er na verloop van tijd vaak behoefte om zelfstandig door te gaan in een NV.

Ad 3. Havenbedrijf (NV)

Alle samenhangende gemeentelijke havenactiviteiten worden geclusterd en overgebracht naar een daarvoor opgezette vennootschap onder leiding van een algemeen directeur. Deze rapporteert rechtstreeks aan een Raad van Commissarissen. Vrijwel altijd is het in overheidshanden, waarbij de gemeente aandeelhouder is. Er zijn ook voorbeelden dat er naast overheidsaandeelhouders ook private aandeelhouders zijn.

Ad 4. Privatisering

Het is mogelijk (delen van) de haven volledig af te stoten aan de markt. Deze zal altijd aan(Europese) eisen van staatssteun moeten voldoen. De te privatiseren delen moet de gemeente openbaar aanbieden. De overheidsbemoeienis beperkt zich tot het privaatrechtelijke instrumentarium en het nautisch beheer.

Een tussenvorm is om niet de volle eigendom over te dragen, maar de gronden in erfpacht uit te geven. In het bureauonderzoek van de beheervarianten is niet meegewogen wat de effecten voor de gemeente en het gemeentelijke beleid zijn. Op afstand zetten kent ook praktijkvoorbeelden die minder gunstig uitvielen.

De keuze van een van de genoemde vormen is pas te nemen, nadat bekend is welke toekomstrichting voor ogen staat. De juiste organisatievorm betreft een groot Texels belang. Daarom is het nodig een gedegen onderzoek te laten verrichten dat zorgvuldig door een extern onafhankelijk bureau wordt gedaan. Het plan is dan ook om na vaststelling van de toekomstvisie het daadwerkelijke onderzoek naar beheer- en exploitatie te starten, aan de hand van marktconsultaties met (toekomstige) gebruikers. Vervolgens zal een ambitiedocument van de haven en wat er (financieel) nodig is ontwikkeld moeten worden. Dit leidt tot een beslisdocument en een businesscase. Hiermee kan de keuze van de gewenste beheervorm worden gemaakt. Indien tot een andere vorm wordt overgegaan, zullen diverse privaatrechtelijke acties ondernomen moeten worden. *In Bijlage 5 is het volledige advies van De Laar opgenomen.*

Hoofdstuk 9 Uitvoeringsprogramma

	Projectnaam	Projectomschrijving	Trekker	Plan- ning	
Oude Havens					
	Deltadijk	nieuwe Deltadijk	gemeente en hoogheemraadschap	2013- 2014	
	Coupure	coupure in de dijk herstellen	gemeente en hoogheemraadschap		
	Ligplaatsen	heroriëntatie ligplaatsen rondvaartschippers, traditionele schepen en andere attracties • proefseizoen 2013 • definitief 2014	havenbeheerder, rondvaartschippers	2013 - 2014	
	Walstroom	voorzieningen realiseren			
	Multifunctionele steiger	goede aanlegfaciliteiten realiseren, ook voor nieuwe doelgroepen			
	Dagrecreatie	uitbouw dagrecreatieve mogelijkheden	VVV, gemeente en havenbeheerder	2014	
	Verblijfsrecreatie	aanbod luxe verblijfsrecreatie	de markt	2014	
	Visafslag/vismarkt	voorziening realiseren	de markt en gemeente		
	Horeca	nieuw aanbod	de markt en Horeca Texel		
	Detailhandel	nieuw aanbod	de markt en TOP		
	Infrastructuur	goede faciliteiten realiseren	havenbeheerder		
	Walvoorzieningen	goede faciliteiten realiseren			
	Auto-uitkijkpost	Auto-uitkijkpost met zich op de Waddenzee realiseren voor mindervaliden	havenbeheerder		

Werkhaven					
	Verplaatsing	als Deltadijk verplaatst kan worden, deze mogelijkheid onderzoeken	hoogheemraadschap, gemeente, CIV	2013-2014	
	CIV-bedrijfsloodsen	herstructurering	CIV		
	Havenontvang-installatie	realiseren van een HOI	CIV		
	Walstroomvoorzieningen	gas, water, elektra etc.	CIV of havenbeheerder		
	Nieuwe sectoren	inspelen op vraag naar nieuwe bedrijfsmatige activiteiten, waaronder nieuwe visserijsectoren en binnenvaartschepen	havenbeheerder/ gemeente en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	continu	
	Overslag agrarische producten	voldoende kaderuimte voor overslag gedurende de week in de oogstseizoenen	LTO, CIV, havenbeheerder/ gemeente	2013	
	Historisch medegebruik	ruimte creëren voor uitoefening van historisch medegebruik en het faciliteren van aanlegplaatsen	gemeente, havenbeheerder en CIV		
	Recreatief medegebruik	gebied voor CIV-bedrijfsloodsen gebruiken als flaneergebied	CIV		
	Nieuwbouw	nieuwe functies in het kader van vrijetijdseconomie (en permanente bewoning) mogelijk maken	gemeente, havenbeheerder en CIV		
Jachthavens					
	Uitbreiding	als Deltadijk verplaatst kan worden, deze mogelijkheid onderzoeken	hoogheemraadschap, gemeente, CIV	2013-2014	
	Bebouwing	beslotenheid creëren; afstemmen welke functies hier passen.	de markt en WHT		
	Motorschepen	nieuwe passanten aantrekken	WHT		

	KNRM	nieuw onderkomen en ligplaats	WSV en KNRM		
	Dagrecreatie	uitbouw dagrecreatieve mogelijkheden	VVV, WHT en gemeente	2013	
Opslaggebied					
	Verplaatsing	opslagactiviteiten verplaatsen naar NIOZ	gemeente en gebruikers		
	Sanering	opslagactiviteiten saneren	gebruikers		
	Nieuwbouw	herbestemming voor dag- en verblijfsrecreatieve bebouwing en permanente bewoning	de markt, gemeente, havenbeheerder		
Overig gebied					
	Dorp	relatie met haven verbeteren en dorp zo nodig verder ontwikkelen			
	Parkeerterrein IJsdijk	doelmatig inrichten en verfraaien	gemeente		
	Opslagterrein hoogheemraadschap IJsdijk	doelmatig inrichten en verfraaien	gemeente en HHNK		
Algemeen					
	Dagrecreatie	activiteiten benoemen die het publiek op de haven langer vasthouden	VVV en havenbeheerder		
	Werelderfgoed	Het beter benutten van kansen m.b.t. de UNESCO-status	VVV en gemeente		

Colofon

Opdrachtgever	Gemeente Texel	
Projectleider	Marjan Nicolay	Gemeente Texel
Projectassistent	Elly Rutten	Gemeente Texel
Inhoud	<u>Projectgroep Haven gevormd door</u> Paddy Roomer onafhankelijk voorzitter Maarten Drijver DETV/Coöperatieve Inkoopvereniging Visserijbenodigdheden (CIV) Jook Nauta Stichting Waddenhaven Texel Jan Jacob Rab Ondernemersvereniging Oudeschild Michel Gregoire Texels Ondernemers Platform Jan Frederici Watersportvereniging Texel Wouter de Waal VVV Texel Joop Schouwstra Damen Shipyards (Dokbedrijf) Jaap Tuitman Rondvaartschepen Oudeschild Rob Vos Koninklijke Horeca Nederland afdeling Texel Han van Egmond Land- en Tuinbouw Organisatie Pam Wennekes Vereniging voor Beroepschartervaart Michel Bakelaar Havenbedrijf Den Helder Bert Cozijnsen Ontwikkelingsbedrijf NHN Stephan Kikkert Gemeente Texel <u>Stuurgroep Haven, gevormd door</u> Paddy Roomer onafhankelijk voorzitter Edo Kooiman wethouder (tot medio september 2013) Eric Hercules wethouder Don Boot, Stephan Kikkert Gemeente Texel Adviesbureau De Laar	
Redactie/eindredactie/ vormgeving	Louise van der Sluis	Tekstbureau Texel
Fotografie/illustraties	Daan Koopman, Architectenburo Uriot & Veeger, Ilse Boerdijk, Jook Nauta, Gemeente Texel, Heiligers & Hirschler, Pam Wennekes	